

درس اوّل

توصیف انسان

بخش ۱

دانش‌آموزان با درک مفهوم و چگونگی توصیف انسان براساس ویژگی‌های سن، ظاهر، شغل، رفتار و احساس و محل زندگی و نیز با استفاده از آموخته‌های قبلی (رشاجقکلب‌مش^۱) درباره‌ی یک فرد، توصیفی بیان کنند، بخوانند و بنویسند.

با هم بیاموزیم (فعالیت‌های کلاسی)

معلم آموخته‌های سال گذشته مربوط به توصیف (رشاجقکلب‌مش) را یادآوری می‌کند تا دانش‌آموزان در هنگام توصیف فرد بتوانند آن‌ها را به کار گیرند. سپس تصویر یا فیلمی از یک شخصیت معروف را که دانش‌آموزان با او آشنایی کامل دارند، نشان می‌دهد.

معلم به ترتیب ابتدا در مورد سن، ظاهر، شغل، ویژگی‌های رفتاری و احساسی و محل زندگی وی در قالب پرسش و پاسخ با دانش‌آموزان گفت‌وگو می‌کند. این ویژگی‌ها و کلمه‌هایی که نشان‌دهنده‌ی هر کدام از این ویژگی‌ها هستند، بر تابلو نوشته می‌شوند. از هر دانش‌آموز خواسته می‌شود با راهنمایی معلم و با توجه به این ویژگی‌ها و کلمه‌های کلیدی، درباره‌ی آن شخصیت صحبت کند و در واقع او را توصیف نماید.

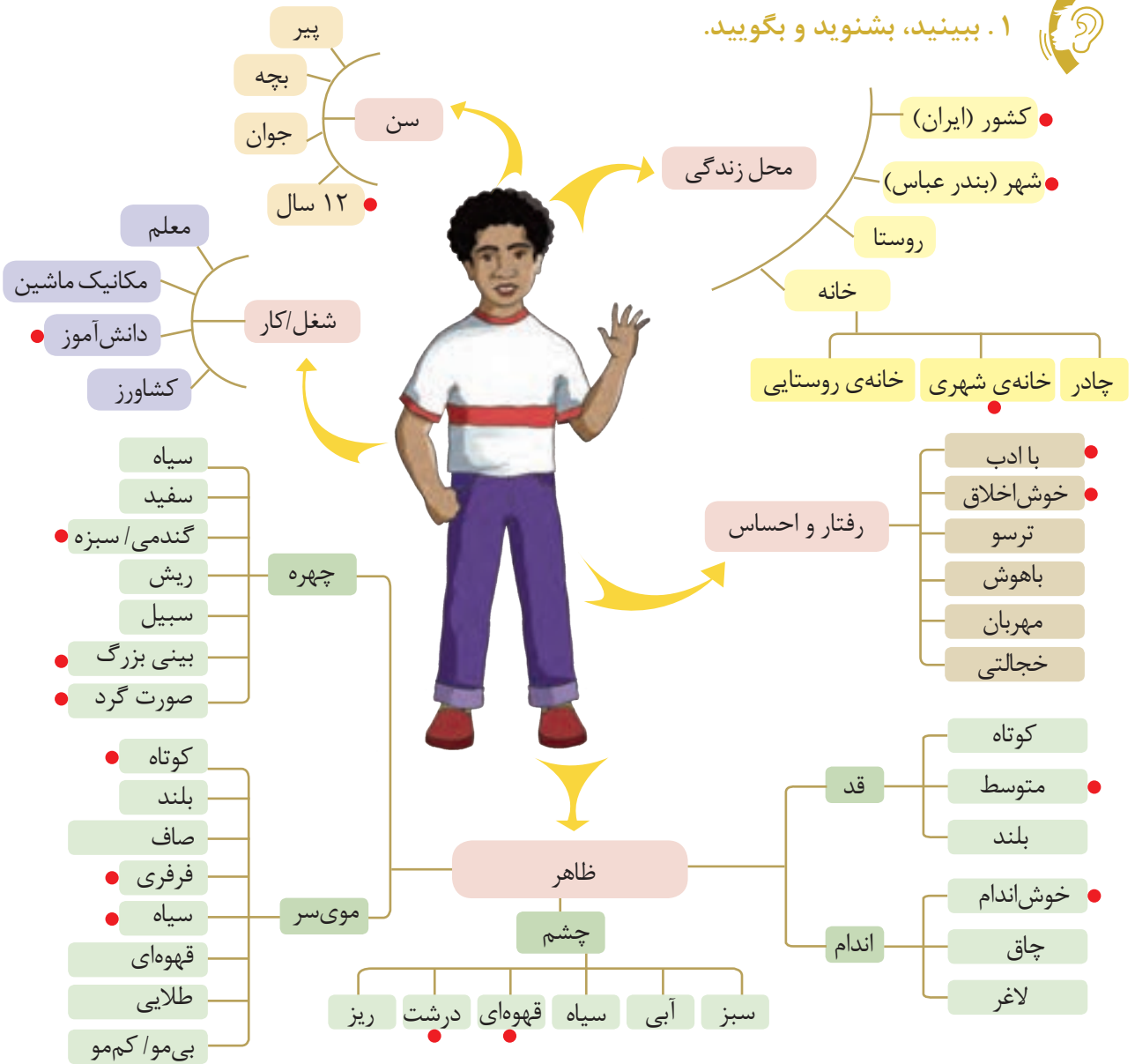
پس از اطمینان از درک و بیان (شفاهی و نوشتاری) دانش‌آموزان با مفهوم و کاربرد این پنج ویژگی در ارائه‌ی توصیف افراد، این بار معلم با همراهی آن‌ها با جست‌وجو در کتاب‌ها، مجله‌ها یا اینترنت و... اطلاعاتی درباره‌ی زمان و محل تولد، تحصیلات و دوره‌ی زندگی، کارها و رویدادهای مهم زندگی و آثار وی کسب می‌کنند. این ویژگی‌ها در کنار پنج ویژگی قبلی روی تابلو نوشته شده و اطلاعات یافته شده زیر آن‌ها نوشته می‌شود. در این مرحله معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد که درباره‌ی ویژگی‌های شخصیت صحبت کنند. در پایان هر دانش‌آموز با توجه به هر ده ویژگی، با راهنمایی معلم جمله‌هایی را در توصیف وی و زندگی‌اش بیان می‌کند (شفاهی و نوشتاری).

بایسته است دانش‌آموزان با یادآوری آموخته‌های خود به بیان جمله‌های زیبا و منسجم با انجام حذف به قرینه‌ی (لفظی) مناسب، استفاده از کلمه‌های ربط، به کار گرفتن ضمایر به جای تکرار اسم و ... راهنمایی و ترغیب شوند.

۱. رشاجقکلب‌مش: مخفف واژه‌های رنگ، شکل، اندازه، جنس، قسمت، کار/کاربرد، لمس، بو، مزه و شنیدن.

۱. ببینید، بشنوید و بگویید.

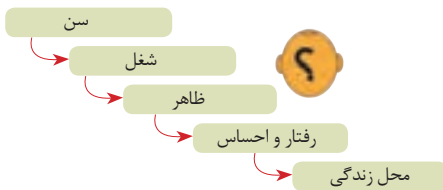
همکار عزیز و والدین گرامی! برای انجام این تمرین به روش زیر عمل کنید:

۱. توجه دانش‌آموزان را به تصویر پسر در میان صفحه جلب کنید.
۲. درباره‌ی اینکه چند سال دارد، هر کدام از عناصر ظاهرش (صورت، چشم، مو، قد و اندام) چه شکلی، چه رنگی، چه اندازه‌ای و... دارند، به نظرشان چه شغلی دارد و از نظر رفتاری و احساسی چگونه است و اینکه در کجا زندگی می‌کند، با دانش‌آموزان پرسش و پاسخ انجام دهید.
۳. اگر دانش‌آموزان در هنگام پاسخ دادن، تعداد کلمه‌های کمی درباره‌ی هر ویژگی می‌دانند، لازم است معلم به صورت عینی یا با استفاده از تصویر انواع یک ویژگی و کلمه‌های مربوط به آن‌ها را به دانش‌آموزان یادآور شود. مانند این که مو می‌تواند صاف، فر، کوتاه، بلند و... باشد.
۴. از دانش‌آموزان بخواهید به کادراهای رنگی شده برای هر ویژگی نگاه کنند و پاسخ‌هایشان را با نوشتار کادرها مقایسه کنند.
۵. هر دانش‌آموز با راهنمایی شما با توجه به پنج ویژگی سن، شغل/کار، ظاهر، رفتار و احساس و محل زندگی درباره‌ی آن پسر در قالب جمله‌هایی صحبت کند و او را توصیف نماید.
۶. هنگام توصیف، با توجه به آموخته‌های سال‌های قبل، دانش‌آموزان راهنمایی شوند تا جمله‌های کوتاه، مرتبط و منسجم با استفاده از حذف به قرینه‌ی (لفظی) مناسب، کلمه‌های ربط، کاربرد ضمیر به جای تکرار اسم و... به کار ببرند.

همکار گرامی! هر فرد ویژگی‌های ظاهری، رفتاری، احساسی و ... دارد و دانش‌آموزان باید به این خصوصیات توجه کنند، آن‌ها را دریابند و درباره‌شان صحبت کنند و بنویسند. لازمه‌ی این کار آشنایی و درک مفاهیم مربوط به هر کدام از این ویژگی‌هاست. در تمرین زیر این هدف را دنبال کنید و دانش‌آموزان خود را راهنمایی نمایید تا با توجه به کلمه‌های تمرین «ببینید، بشنوید و بگویید» جاهای خالی را کامل نمایند. یادآوری کاربرد ویژگی‌های «رشاچک‌لب‌مش» در توصیف ویژگی‌های فردی لازم است.

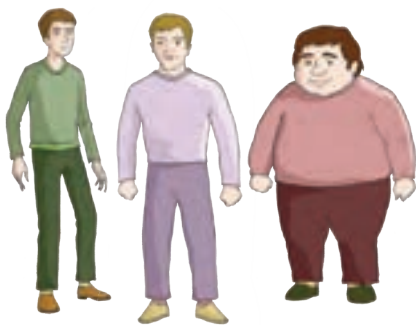

۲. با صدای بلند بخوانید و مانند نمونه بنویسید.

.....
 .....
 .....

اندام/بدن

بچه

جوان

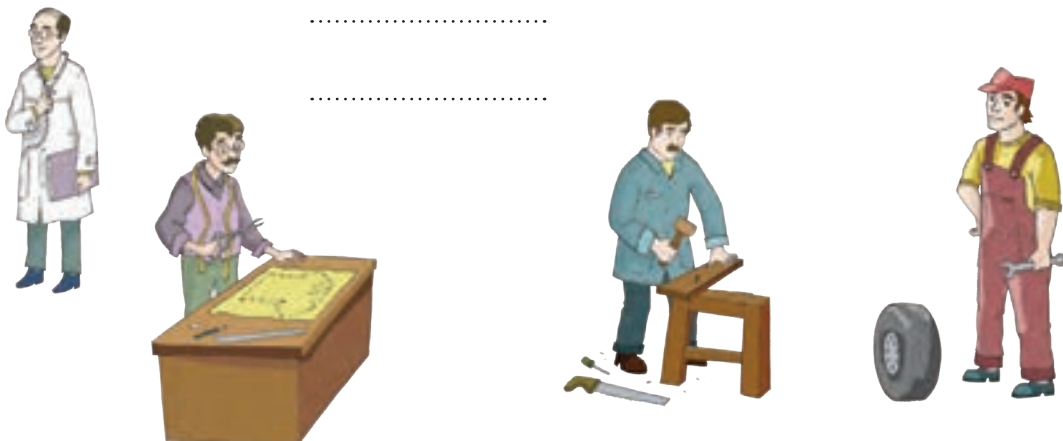
پیر

سن

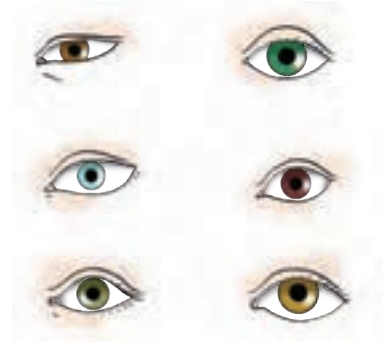

.....
 .....
 .....

شغل/کار

چشم

مو

قد

صورت

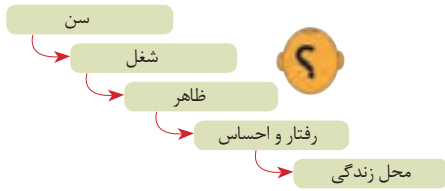
رفتار و احساس

محل زندگی

۳. هر تصویر را به ویژگی‌های مربوط به خودش وصل کنید.

جوان، دکتر، لاغر، باهوش

موی صاف و قهوه‌ای، چاق، بداخلاق

بچه، چشم سبز، موی بلند، خجالتی،
ایران، خانه‌ی روستایی

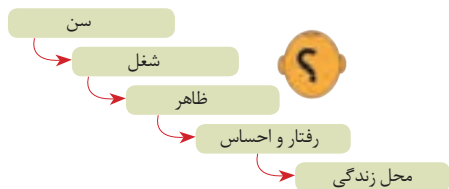
کم‌مو، گندمی (سبزه)، سیبیل، خوش‌اندام، مهربان

والدین گرامی! آلبوم خانوادگی خود را به همراه فرزندان ورق بزنید و درباره‌ی هر کدام از افراد داخل عکس‌ها بر اساس ویژگی‌های مطرح شده در این درس مانند سن، شغل/کار، ظاهر، رفتار و احساس و ... صحبت کنید و از فرزندان بخواهید با نشان دادن هر فرد در عکس مانند شما عمل کند.

۴. متن‌ها را بخوانید و تصویر مناسبشان را انتخاب نمایید.

۱) آقای نادری ۳۲ ساله و یک آتش‌نشان است. او خوش اندام و بلند قد است. آقای نادری موهای کوتاه و سیاه دارد. صورتش سفید است و سبیل دارد. او شجاع و فداکار است. آقای نادری در شهر زندگی می‌کند. خانه‌ی او کوچک و زیبا است.

۲) سارا جوان و یک دانشجو است. سارا چاق و کوتاه قد است. رنگ چشمش سیاه است. سارا بینی و دهان کوچک دارد. او باادب و مهربان است. سارا در شهر تهران درس می‌خواند، اما در روستا زندگی می‌کند.

۵. با توجه به موارد نوشته شده، درباره‌ی هر فرد جمله بنویسید.

صورت: ریش و سبیل

مو: کم‌مو

چشم: آبی

قد: کوتاه

اندام: چاق

سن: جوان

کار: کشاورز

رفتار و احساس: پرکار و خوش اخلاق

شغل: دامداری

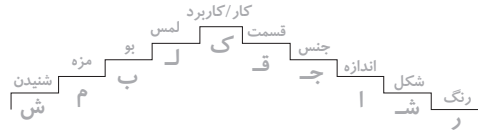
محل زندگی: ایران، لرستان، چادر عشایر

همکار گرامی! با توجه به توانایی دانش‌آموزان خود، در ادامه‌ی تمرینات این درس، نوشتن جمله‌هایی کوتاه، زیبا، منسجم و صحیح با استفاده از ضمایر، ویرگول و حروف ربط و غیره مورد توجه قرار بگیرد.

۶. با اطلاعاتی که درباره‌ی این دختر داده شده، جمله‌هایی بنویسید.

(۱) اسم: محبوبه؛

(۲) سن: ۸ سال؛

(۳) شغل: دانش‌آموز؛

(۴) ظاهر: لاغر، قد متوسط، چشم قهوه‌ای رنگ،

موی صاف و بلند، صورت سفیدرنگ؛

(۵) رفتار و احساس: مهربان؛

(۶) محل زندگی: شیراز.

درباره‌ی محبوبه

اسم این دختر محبوبه .....

.....

.....

.....

.....

.....

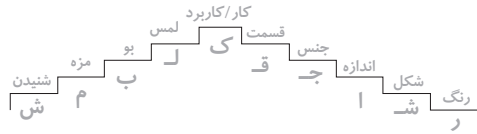
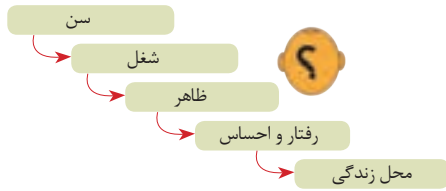
.....

.....

.....

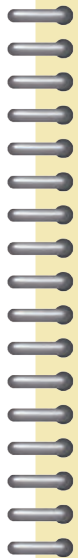
.....

۷. ویژگی‌های خود را بنویسید و خود را توصیف کنید.

- ..... (۱) اسم:
- ..... (۲) سن:
- ..... (۳) شغل:
- ..... (۴) ظاهر:
- ..... (۵) رفتار و احساس:
- ..... (۶) محل زندگی:

درباره‌ی خودم

من .....

.....

.....

.....

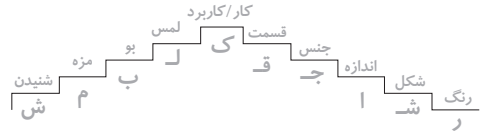
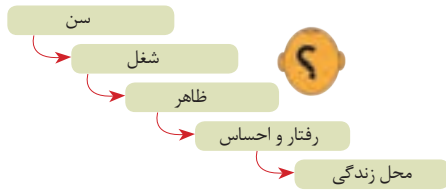
.....

.....

.....

.....

۸. ویژگی‌های یکی از نزدیکان خود را بنویسید و او را توصیف کنید.

عکس یکی از نزدیکان خود را در این قسمت بچسبان

درباره‌ی .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

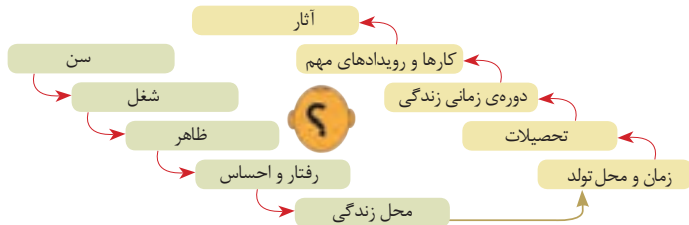
.....

بخش ۲

دانش‌آموزان علاوه بر درک مفهوم و کاربرد پنج ویژگی مربوط به بخش اول در توصیف یک انسان، با درک مفهوم و چگونگی کاربرد ویژگی‌هایی مانند زمان و محل تولد، میزان تحصیلات، دوره‌ی زمانی زندگی، کارها و رویدادهای مهم زندگی و آثار یک فرد، بتوانند شرح حال یا زندگی‌نامه انسانی را بیان کنند، بخوانند و بنویسند.

۱. ببینید، بشنوید و بگویید.

سن

شغل و کار

ظاهر

رفتار و احساس

محل زندگی

زمان و محل تولد
۱۲۶۲، ایروان

تحصیلات
مکتب (مدرسه‌های قدیمی)

دوره‌ی زمانی زندگی
۱۲۶۴-۱۳۴۵

کارها و رویدادهای مهم زندگی
تأسیس اولین کودکستان، برپا کردن اولین مدرسه برای بچه‌های ناشنوا، و نخستین مؤلف کتاب کودک در ایران

آثار
الفبای گویای باغچه‌بان، بابا برفی

همکار و والدین گرامی! برای انجام این تمرین به روش زیر عمل کنید:

۱. فیلم یا عکسی از جبار باغچه‌بان نشان دهید.
۲. با راهنمایی شما دانش‌آموزان درباره‌ی پنج ویژگی اول (سن، شغل و ...) ایشان صحبت کنند.
۳. همراه با دانش‌آموزان در اینترنت درباره‌ی ایشان جست‌وجو کنید، اطلاعات به دست آمده را با اطلاعات داده شده در کتاب درسی مطابقت دهید.
۴. هر دانش‌آموز درباره‌ی یکی از ویژگی‌هایی که در شرح حال یا زندگی‌نامه ذکر شده با راهنمایی شما صحبت کند.
۵. بعد از اطمینان از درک چگونگی توصیف و بیان ویژگی‌های زندگی آقای باغچه‌بان، از هر کدام از دانش‌آموزان بخواهید برای دیگران درباره‌ی ایشان با کمک اطلاعات قرارگرفته در این صفحه صحبت کنند.

همکار گرامی! پس از خواندن ویژگی‌ها و اطلاعاتی که در نمودار آمده است با دانش‌آموزان خود گفت‌وگو کنید؛ از درک آن‌ها توسط دانش‌آموزان مطمئن شوید (درک خوانداری و شفاهی)؛ کلمه‌ها یا جمله‌هایی را بخوانید تا دانش‌آموزان نشان دهند (درک خوانداری). بازگویی و رونویسی این تمرین به عنوان کار کلاسی و تکلیف منزل توصیه می‌شود.

۲. با صدای بلند بخوانید.

سن ۱۳ سال		زمان و محل تولد قم، ۱۳۴۶
شغل و کار دانش‌آموز و رزمنده		تحصیلات دانش‌آموز
ظاهر قد کوتاه، چشمان قهوه‌ای و موهای سیاه		دوره‌ی زمانی زندگی ۱۳۴۶-۱۳۵۹، زمان جنگ ایران و عراق
رفتار و احساس شجاع		کارها و رویدادهای مهم زندگی دفاع از میهن و شهادت
محل زندگی قم		آثار —

حسین فهمیده

حسین فهمیده نوجوانی ۱۳ ساله، دانش‌آموز و رزمنده بود. او قد کوتاه بود و چشمان قهوه‌ای و موهای فر و سیاه داشت. حسین پسری شجاع بود. او در سال ۱۳۴۶ در قم به دنیا آمد. او در زمان جنگ ایران و عراق برای دفاع از میهن به جنگ رفت و شهید شد.

همکار گرامی! با توجه به مطالبی که در کتاب‌های درسی دانش‌آموزان وجود دارد، اطلاعات داخل نمودار آورده شده‌اند. با یادآوری آن‌ها، دانش‌آموزان را برای تکمیل شرح حال پیامبر (ص) راهنمایی کنید. بازگویی و رونویسی مجدد آن توصیه می‌شود.

۳. درباره‌ی پیامبر اکرم (ص) بگویید و بنویسید.

سن ۶۳ سال		زمان و محل تولد عام‌الفیل یا سالِ فیل، مکه
شغل و کار قبل از بعثت: چوپانی و سرپرستی کاروان تجاری؛ بعد از بعثت: پیامبر		تحصیلات بی‌سواد، (سواد نداشت)
ظاهر —		دوره‌ی زمانی زندگی ۶۳ سال زندگی کرد
رفتار و احساس امین و مهربان		کارها و رویدادهای مهم زندگی نازل شدن قرآن، هدایت انسان‌ها
محل زندگی مکه و مدینه		آثار —

پیامبر ما

پیامبر ما حضرت محمد (ص) در سال ..... و در ..... به دنیا آمد. ایشان قبل از بعثت ..... و ..... بود تا این که در ۴۰ سالگی به ..... برگزیده شد. او امین و ..... بود. پیامبر (ص) سواد..... اما خدا قرآن را برای ..... به او داد (نازل کرد). پیامبر (ص) ۶۳ سال در شهرهای ..... و ..... زندگی کرد.

همکار گرامی! اطلاعات داده شده را همراه با دانش آموزان بخوانید و درباره‌ی ابوعلی سینا در کلاس صحبت کنید. جمله‌ها را ابتدا روی تابلو بنویسید، مرتب و کوتاه کنید، چندین بار بخوانید و بازگو کنید. سپس هر دانش آموز درباره‌ی ابوعلی سینا بگوید و در کتابش بنویسد.

۴. درباره‌ی ابوعلی سینا، دانشمند بزرگ ایرانی بنویسید.

ابوعلی سینا

.....

.....

.....

۵. با کمک معلم خود درباره‌ی امام خمینی (ره) پرس‌وجو کنید و اطلاعات داخل نمودارها را کامل کنید و درباره‌اش بگویید و بنویسید.

امام خمینی (ره)

.....

.....

.....

.....

۶. عکس خود یا یکی از نزدیکان را در کادر وسط بچسبانید و درباره‌اش بنویسید.

سن
.....

شغل و کار
.....

ظاهر
.....

رفتار و احساس
.....

محل زندگی
.....

زمان و محل تولد
.....

تحصیلات
.....

دوره‌ی زمانی زندگی
.....

کارها و رویدادهای مهم زندگی
.....

آثار
.....

.....

.....

.....

.....

والدین گرامی! با توجه به مطالب این درس به فرزندتان کمک کنید که درباره‌ی خودش، پدر بزرگ و مادر بزرگش یا یکی از نزدیکان اطلاعات جمع‌آوری کند و در کادرها بیاورد. سپس شرح حالی زیبا با جمله‌های درست بنویسد.

۷. همراه با آموزگار خود به کتابخانه مدرسه بروید و کتابی درباره‌ی زندگی فردی که به او علاقه‌مند هستید را به امانت بگیرید، آن را مطالعه کنید و درباره‌اش بگویید و بنویسید.

سن		زمان و محل تولد .....
شغل و کار		تحصیلات .....
ظاهر		دوره‌ی زمانی زندگی .....
رفتار و احساس		کارها و رویدادهای مهم زندگی .....
محل زندگی		آثار .....

.....

.....

.....

